

Investointisuunnitelma 2023-2026

242/02.01.01/2022

Aluehallitus 06.06.2022 § 55

Lisätiedot	Taluspäällikkö Janne Kastinen, p. 013 330 4300, janne.kastinen@siunsote.fi.
Päätösehdotus	va. Hyvinvointialuejohtaja Pirskanen Ilkka: Aluehallitus merkitsee tiedoksi alustavan tiedon vuoden 2023 lainanottovaltuudesta 93 272 596 euroa ja päättää käynnistää vuosien 2023-2026 investointien suunnittelun.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Hyvinvointialuelain (611/2021) 15 §:n mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Vuoden 2023 lainanottovaltuus määräytyy poikkeuksellisesti voimaanpanolain (616/2021) 61 §:n mukaisesti. Pykälän perusteella hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 määritellään hyvinvointialueelle siirtyvien sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien vuoden 2021 tilinpäätöksen tietojen ja vuoden 2022 talousarvion tietojen perusteella.</p> <p>Valtiovarainministeriö järjesti lainanottovaltuusinfon 23.5.2022, jossa käytiin läpi miten voimaanpanolain kirjausta on sovellettu käytännössä hyvinvointialueiden lainanottovaltuutta laskettaessa. Hyvinvointialueiden vuosikate on laskettu hyvinvointialueiden ennakoitun vuoden 2023 valtion rahoituksen sekä sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien myyntituotoista lasketun vuosikateprosentin 4,1 % perusteella. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella arvioitu vuosikate on 28,73 milj. euroa (700,78 * 4,1 %). Vuoden 2023 alun ennakoitu lainakanta on laskettu lisäämällä sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien vuoden 2021 tilinpäätöksen lainakantaan vuoden 2022 talousarvion mukaiset lainojen nostot ja vähentämällä lainakannasta lainojen lyhennykset. Vuoden 2023 alun ennakoitu lainakanta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle on 194,05 milj. eur. Lainanottovaltuus on laskettu edellä mainittujen tietojen perusteella. Alustava lainanottovaltuus vuodelle 2023 on 93,27 milj. eur. Infossa saadun tiedon perusteella valtioneuvosto tekee päätöksen lainanottovaltuudesta kesäkuun aikana.</p> <p>Hyvinvointialueen lainanottovaltuus on tiiviisti kytköksissä investointisuunnitelmaan. Liitteenä on investointien valmisteluprosessi, joka on suunniteltu siten, että investointisuunnitelma olisi valtuuston hyväksyttävänä syyskuussa ja talousarvion osana joulukuussa.</p>

Hyvinvointialuelain mukaan hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Hyvinvointialuelain 16 §:ssä mainitaan ettei investointisuunnitelma saa olla ristiriidassa 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa. Investointisuunnitelman valmistelu jatkuu ilmoitetun lainanottovaltuuden mukaisesti. Alustavan lainanottovaltuuden turvin on mahdollista toteuttaa keskussairaalan peruskorjaushanke (E-hanke), johon Siun sote sai sosiaali- ja terveysministeriön poikkeusluvan kesällä 2020. Lisäksi toimialueiden vuosien 2023-2026 investointitarpeet on kartoitettu Siun soten vuosineuvotteluprosessin yhteydessä. Näiden investointitarpeiden osalta joudutaan tekemään vuosikohtaista priorisointia.

Hyvinvointialuelain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämistä varten kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta. Pykälässä 123 mainitaan, että valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueelle on myönnetty 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu lainanottovaltuus. Tämän hetken tiedon perusteella lisälainanottovaltuudelle ei olisi tarvetta.

Voimaannpanolain 61 §:n mukaisesti hyvinvointialueen on toimitettava investointisuunnitelmaesitys valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä sisäministeriölle viimeistään 1.10.2022. Ensimmäinen investointisuunnitelma koskee tilikausia 2023–2026. Sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön on päätettävä investointisuunnitelmaa koskevan esityksen hyväksymisestä tai hyväksymättä jättämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 26 §:n ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 11 §:n mukaisesti viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022. Käytännössä hyväksyminen tulee saada ministeriöistä viimeistään marraskuun alussa, sillä hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Aluehallitus 19.09.2022 § 115

Lisätiedot

va. Talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 013 330 4506,
ismo.rouvinen@siunsote.fi

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää liitteenä olevan investointisuunnitelman 2023-26 hyväksymistä aluevaltuustolle sekä sen lähettämistä ministeriölle lokakuun 1. päivään mennessä.

Lisäksi hyvinvointialuejohtaja valtuutetaan tarvittaessa täydentämään investointisuunnitelmaa ministeriön kanssa käytävien keskustelujen perusteella.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus kuuli asiantuntijana talousjohtaja Ismo Rouvista investointisuunnitelman valmistelusta. Ismo Rouvinen poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen, ennen päätöksentekoa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokous keskeytettiin klo 9.18 - 9.46 ryhmäkokousten ajaksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen oli poissa kokouksesta klo 9.46 - 9.58 tämän pykälän päätöksenteon ajan.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Investointisuunnitelmassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 36 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen yhteistyösopimuksessa sovitut investoinnit.

Hyvinvointialuelain 15 § mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvosto päätti 16.6.2022 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2023. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 on 93,27 milj. euroa. Vuoden 2023 lainanottovaltuus on laskettu poikkeuksellisesti keskimääräisen vuosikateprosentin perusteella. Tulevina vuosina toteutuva vuosikate voi poiketa keskimääräisesti

lasketusta vuosikatteesta, minkä vuoksi vuoden 2024 lainanottovaltuus, joka lasketaan Hyvinvointialuelain 15 § mukaan, voi poiketa olennaisesti vuoden 2023 lainanottovaltuudesta.

Valtioneuvosto muuttaa lainanottovaltuutta, jos hyvinvointialueen investointitarve on välttämätön laissa säädettyjen palvelujen turvaamiseksi ja tuottamiseksi. Lainanottovaltuuden muuttamisesta päätetään hyvinvointialueen hakemukseen perustuen tai VM:n, STM:n tai SM:n aloitteesta. Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa hyvinvointialueen laskennallista lainanhoitokykyä suurempaan lainamäärään, joka on yksi hyvinvointialueen arviointimenettelyn käynnistämisen kriteereistä.

Investointeja on mahdollista rahoittaa tulorahoituksella, kertyneillä rahavaroilla sekä lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla. Ennusteen mukaan vuonna 2023 investointien ainoa realistinen rahoitustapa on pitkäaikainen laina. Siun soten vuoden 2022 tilinpäätösennusteen perusteella tulorahoitus ei näytä riittävän toiminnan kuluihin, vaan tilikaudesta on tulossa alijäämäinen. Rahavaroja ei myöskään ole kertynyt, ja tällä hetkellä kiihtynyt inflaatio aiheuttaa aikaisempaa enemmän haasteita maksuvalmiuteen.

Investointisuunnitelmassa kuvataan sellaiset hankinnat, jotka ovat palvelutuotannon käytössä useamman kuin yhden vuoden ajan. Hankinnan rahoitustapa ei vaikuta sen esittämiseen investointisuunnitelmassa. Investointisuunnitelmassa esitetään myös investointeja vastaavat sopimukset kuten vuokrasopimukset. Koska lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2023 investointisuunnitelmaan, ennen vuotta 2023 käynnistetyt ja vuonna 2023 jatkuvat hankkeet rinnastetaan vuoden 2023 aikana käynnistettäviin hankkeisiin.

Vahva vuosikate mahdollistaa investoinnit tulevana vuosinakin. Vuoden 2023 talousarvion suunnittelussa lähtökohta on, että vuosikate olisi poistojen suuruinen. Poistojen arvioidaan olevan n. 15 milj. euroa. Summa tarkentuu talousarviovalmistelun aikana. Mahdollisesti vuoden 2022 aikana realisoituva palkkaharmonisointi saattaa vaikuttaa talousarvion lähtökohtiin.

Vuoden 2023 lainanottovaltuudesta on suunniteltu käytettävän vuonna 2023 55,4 milj. euroa (n. 59 %) ja myöhemmin käytettäväksi jää 37,9 milj. euroa (n. 41 %). Vuosille 2024–2025 on suunniteltu investointeja vain välttämättömiä esim. laiterikkoja varten E-hankkeen lisäksi 5,2 milj. eurolla. Nämä investoinnit on mahdollista toteuttaa ko. vuosina kertyneellä tulorahoituksella, jos vuosikatteen parantamistavoite toteutuu. Vuodelle 2026 suunnitellut investoinnit on suunniteltu toteutettavan ko. vuodelle saatavan uuden lainanottovaltuuden turvin.

Vuoden 2023 yhdeksi tavoitteeksi on muodostumassa nykyisen palvelutuotantosuunnitelman päivittäminen. Palvelutuotantosuunnitelman päivittämisessä olisi tärkeää huomioida tulevien vuosien lainanottovaltuus, mikä tarkoittaa mahdollisten uusien

vuokrakohteiden aikataulujen yhteensovittamista lainanottovaltuuden kanssa. Lisäksi tuleville vuosille on kerääntymässä merkittävää korjausvelkaa, jonka huomioiminen tulevina vuosina on välttämätöntä. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaan on tarkoitus varautua mahdollisimman pian, kunhan lainanottovaltuus sen mahdollistaa.

Investointisuunnitelma 2023–2026

STM:n julkaiseman hyvinvointialueen investointioppaan mukaan investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi 2023 on sitova, loput vuodet 2024–2026 ovat ohjeellisia. Investointisuunnitelma on jaoteltu investointioppaan ohjeistuksen mukaisesti pysyviin vastaaviin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin. Pysyvien vastaavien kokonaisuus, joka sisältää omaan taseeseen toteutettavat rakennukset, laite- ja kalustohankinnat sekä ICT-investoinnit vuosille 2023–2026, on yhteensä 72,6 milj. euroa. Pysyvissä vastaavissa rakennusten osuus on n. 65 % ja laite- ja kalustohankinnat n. 30 %. Investointeja vastaavien sopimusten kokonaisuus vuosille 2023–2026 on 45,0 milj. euroa. Sopimuksissa rakennusten osuus on n. 95 % ja laite- ja kalustohankintojen osuus n. 5 %.

Pysyvät vastaavat: rakennukset

Merkittävin kokonaisuus on Pohjois-Karjalan keskussairaalassa käynnissä oleva E-hanke. Hankkeen rakennuskustannukset vuosille 2023–2026 ovat noin 42,5 milj. euroa. Hankkeen laitehankinnat 9,4 milj. euroa on sisällytetty investointisuunnitelman laite- ja kalustohankinnat kokonaisuuteen. E-hankkeen kokonaiskustannukset voivat siten olla enintään 51,8 milj. euroa. Hankkeen osuus lainanottovaltuudesta on n. 56 %.

E-hankkeen peruskorjausalue sisältää E-siiven osalta kaikki kerrokset (K,P,1,2,3,4,5). Nykyinen E-siiven keskellä oleva sisäpiha sekä yhdyskäytävän ja E-siiven välinen kapea piha-alue muutetaan uusilla rakenteilla kerroskohtaisesti sisätiloiksi. E-siiven kohdalla olevia 4. ja 5. kerroksen IV-konehuoneita laajennetaan. Kellarikerroksessa koko sairaalan huoltoa palveleva logistiikka-alue sekä siihen liittyvä lastauspiha uusitaan ja logistiikalle lisätään uusi hissiyhteys E-siiven kerrokseen. E-siivelle rakennetaan tilat logistiikalle, kuvantamiselle, lääkintätekniikalle, kirurgian poliklinikalle, selviämishoitoyksikölle, leikkausosastolle, naistenkeskukselle sekä synnytysosastolle ja synnyttäneiden vuodeosastolle.

Vuoden 2023 muut rakennushankkeet sisältävät uuden päihdelääketieteen yksikön 1,9 milj. euroa, Honkalammen A-talon muutostyöt toimistotiloiksi 0,7 milj. euroa sekä Noljakantien varressa sijaitsevan päihdepalveluyksikön peruskorjauksen 0,5 milj. euroa.

Vuosille 2024–2025 muita rakennushankkeita ei ole suunniteltu. Vuodelle 2026 muita rakennushankkeita on suunniteltu 1,8 milj. euroa, joka tulisi kohdentumaan rakennusten perusparannusmenoihin ja korjausvelan paikkaamiseen.

Pysyvät vastaavat: laite- ja kalustohankinnat

Laite- ja kalustohankintoja on suunniteltu tehtävän vuosien 2023–2026 aikana 21,9 milj. eurolla. E-hankkeen osuus kokonaisuudesta on n. 43 %, 9,4 milj. euroa. Vuodelle 2023 laitehankintoja on 3,0 milj. euron arvosta, joka sisältyy vuoden 2023 lainanottovaltuuteen.

Vuosille 2024–2025 on varattu sote-laitteiden hankintoihin n. 2,4 milj. euroa ja pelastustoimen hankintoihin n. 1,2 milj. euroa. Vuodelle 2026 laite- ja kalustohankintoja on suunniteltu yhteensä 3,0 milj. euroa. Nämä vaativat toteutuakseen ylimääräistä tulorahoitusta.

Pysyvät vastaavat: ICT

ICT-investointeja on suunniteltu vuodelle 2023 2,2 milj. euron arvosta, josta investointitukien avulla on tarkoitus kattaa reilut 15 %. Suunnitelma sisältää vuosien 2023–2024 aikana toteutettavan sosiaalihuollon tietojärjestelmän päivittämisen lakisääteiselle tasolle. Lisäksi suunnitellaan toteutettavaksi palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto, henkilöstöhallinnon järjestelmäpäivityksen loppuunsaattaminen ja asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto.

Vuosille 2024–2026 on varaus pelkästään lakisääteisten muutosten toteuttamiseen. Digitalisaatioon liittyviä investointitarpeita on runsaasti ja näiden toteuttamiseksi on tärkeää valmisteilla sellaisia hankkeita, jotka tukevat strategisia painopisteitä, koska hyvinvointialueen lainanottovaltuutta ei oleteta olevan lainkaan muutamana seuraavana vuoden aikana. Nämä vaativat toteutuakseen ylimääräistä tulorahoitusta.

Investointeja vastaavat sopimukset: rakennukset

Pohjois-Karjalassa on suunnitteilla tai meneillään sote-asemien rakentamishankkeet Outokummussa ja Lieksassa sekä pelastusasemahankkeet Joensuussa ja Outokummussa. Lisäksi parhaillaan ovat etenemässä asumisyksikköhankkeet Liperiin, Nurmekseen, Outokumpuun ja Polvijärvelle. Hyvinvointialue on sitoutumassa näihin vuokrakohteisiin vuoden 2022 aikana, joten nämä hankkeet sisältyvät vuoden 2023 lainanottovaltuuteen ministeriön ohjeistuksen mukaisesti, jossa sopimuksen arvo lasketaan siltä ajalta, johon hyvinvointialue on sitoutunut. Lyhytaikaisia (enintään 1 vuosi) vuokrasopimuksia ei rinnasteta investoinneiksi. Rakennuskohteiden kokonaissumma vuosille 2023–2026 on yhteensä 42,5 milj. euroa. Vuoden 2023 osuus on 27,8 milj. euroa ja sen osuus lainanottovaltuudesta on n. 30 %.

Vuosille 2024–2025 ei ole suunniteltu uusia investointeja vastaavia rakennushankkeita. Vuodelle 2026 on suunnitelmassa sitoutuminen investointeja vastaaviin rakennushankkeisiin, joita olisivat yksi sote-asema ja yksi pelastusasema. Toteutuakseen tämä suunnitelma vaatisi uutta lainanottovaltuutta.

Investointeja vastaavat sopimukset: laite- ja kalustohankinnat

Vuodelle 2023 varatusta summasta 2,4 milj. euroa n. 86 % muodostuu leasing-autojen sopimuksesta, joka erääntyy joulukuussa 2023. Sopimus käsittää n. 100 autoa ja sen pituudeksi on arvioitu viisi vuotta.

Vuosille 2024–2026 ei ole suunniteltu uusia investointeja vastaavia laite- ja kalustohankintoja.

Yhteenveto

Investointien kokonaismäärä vuosille 2023-26 liitteenä olevassa investointisuunnitelmassa on 117,6 milj. euroa, josta vuoden 2023 lainanottovaltuudella (93,3 milj. euroa) ollaan toteuttamassa 79,3 %. Vuosien 2024-25 oletetulla tulo-rahoituksella investointisuunnitelmasta on tarkoitus toteuttaa 4,4 milj. euroa (3,7 %) ja vuoden 2026 oletetulla uudella lainanottovaltuudella investointisuunnitelmasta on tarkoitus toteuttaa 19,9 milj. euroa (16,9 %).

Liitteenä olevassa investointisuunnitelmassa esitetään lisäksi investointien rahoituslaskelma, joka pitää myös toimittaa ministeriöön osana investointisuunnitelmaa. Siinä vuosikatteeksi on asetettu viiden vuoden taloustavoitteen mukainen vuosikatteen asteittainen kasvu. Investointimenot vuosina 2023-26 ovat 72,6 milj. euroa, minkä arvioidaan pienentävän lainakantaa 0,8 milj. euroa ja kasvattavan rahavaroja 6,2 milj. euroa.

Talousarvion investointiosasta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi myös hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit. Investointisuunnitelmaan pitää sisällyttää tytäryhteisöjen (yli 50 % omistusosuus) suunnittelemat investoinnit, siten että suunnitelmasta ilmenee investointia rahoittavien tahojen osuudet. Tällä hetkellä hyvinvointialuekonsernissa ei ole suunnitteilla vuosille 2023–2026 toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittäviä investointeja.

Investointisuunnitelmaa koskeva esitys on saadun ohjeistuksen mukaan toimitettava valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle 1.10.2022 mennessä.

Tulevaisuuslautakunta käsitteli investointisuunnitelmaa kokouksessaan 7.9.2022 § 33. Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta käsitteli puolestaan investointisuunnitelmaan kokouksessaan 8.9.2022 § 35.

Lautakuntien päätökset sekä tarkempi investointisuunnitelma 2023–2026(2027) ovat oheismateriaalina.